

**Analys av
Superettanclubbarnas
ekonomier 2019**

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	4
Superettanklubbarnas resultat.....	4
Superettanklubbarnas intäkter.....	7
Superettanklubbarnas kostnader.....	10
Spelartransfers.....	14
Elitlicensens regler i korthet.....	15
Superettanklubbarnas konsolideringsgrad 2019.....	19
Klubbarnas kostnader och tabellposition 2019.....	20

Analys av ekonomin i Superettanklubbarna 2019

Sammanfattning

- Totala intäkter samtliga klubbar 387,8 mkr (2018: 394,5 mkr)
- Resultat sammantaget superettanklubbarna - 28,9 mkr (2018: -21,0 mkr)
- Varav spelaromsättningsnetto + 35,9 mkr (2018: +29,2 mkr)
- Varav driftsresultat - 61,4 mkr (2018: -47,3 mkr)
- Eget kapital + 33,5 mkr (2018: +8,7 mkr)
- Negativt eget kapital i fyra av femton klubbar.
- Syrianska FC har inte rapporterat sin ekonomi, varför analysen avseende år 2019 endast avser 15 klubbar. År 2018 rapporterade samtliga 16 klubbar.

Likt föregående år medverkade sexton klubbar i Superettan säsongen 2019. Under 2019 var resultatet för de femton superettanklubbar som rapporterat -29,0 mkr (2018: -21,0 mkr).

Det totala driftsresultatet för Superettan 2019 uppgick till – 61,4 mkr (2018: - 47,3 mkr). Driftresultatet exkluderar spelaromsättningsnettot, finansnettot samt extraordinära poster, skatter och bokslutsdispositioner. Årets goda spelaromsättningsnetto +35,9 mkr, är det bästa någonsin i Superettan, och kompenserar till över hälften det stora driftsunderskottet så att det sammantagna redovisade resultatet blir något bättre, -28,9 mkr.

Utmärkande för 2019 är att fem klubbar redovisar sammantaget 61 mkr i driftunderskott som är mellan -6,8 och – 21,5 mkr vardera. Med hjälp av ett mycket högt spelaromsättningsnetto når IF Brommapojkarna, trots stort driftsunderskott, ett stort positivt totalt. De övriga klubbarna med stort driftsunderskott Västerås SK FK och Dalkurd samt Halmstad hade ett positivt eget kapital vid ingången av år 2019 och har fortfarande positivt eget kapital vid utgången av år 2019. För Jönköpings Södra IF däremot har detta inneburit negativt eget kapital vid utgången av år 2019.

Fyra av de femton klubbarna redovisade negativt eget kapital per den sista december 2019. Jönköpings Södra IF, IK Brage och Östers IF har lämnat in en handlingsplan för att återställa det egna kapitalet till minst noll vid innevarande års utgång, vilken har godkänts av licensnämnden. IK Frej Täby spelar i division 1 år 2020 och omfattas inte av eget kapitalkriterium för elitlicens.

Halmstad och Jönköpings Södra samt Dalkurd har sannolikt ett gediget jobb att göra under 2020 för att vända resultatet och kunna uppnå positivt eget kapital vid utgången av år 2020.

De till Allsvenskan uppflyttade Mjällby AIF och Varbergs BoIS FC utmärker sig genom att ha en elfte respektive trettondeplats i kostnadsrankingen. Nedlagda kostnader kan för vissa spela en stor roll för sportlig framgång, men dessa klubbar visar att det inte enbart är detta som avgör om en klubb ska nå en bra tabellposition. Kanske kan det ge framtidstro för klubbar med begränsade ekonomiska resurser.

Svenska Fotbollförbundet

Kjell Sahlström

Inledning

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet för klubbarna i Superettan år 2019. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av klubbarna samt deras årsredovisningar, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer. Vid klubbarnas redovisning kan det förekomma att klubbar inte rapporterat helt enligt samma principer vid klassificering av intäkter och kostnader.

I avsnittet om eget kapital ges som tilläggsinformation uppgifter om det egna kapitalet för samtliga klubbar, som medverkar i Superettan säsongen 2020, så att arbetsläget beträffande uppfyllandet av elitlicenskrav bättre beskrivs för aktuella klubbar.

Superettan, som etablerades år 2000, består av 16 klubbar. Årets analys omfattar dock bara 15 klubbar då Syrianska FC inte inrapporterat sin ekonomi.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan är redovisade i mkr om ej annat anges.

Superettanklubbarnas resultat

Resultatets beståndsdelar 2010-2019, mkr

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Driftresultat	-61,4	-47,3	-47,5	-25,8	-37,7	2,8	-16,9	-27,3	-22,8	-40,0
Spelaromsättningsnetto	35,9	29,2	25,6	8,9	32,1	16,3	1,0	8,8	7,2	11,2
Finansnetto	-2,4	-3,8	-1,6	0,8	4,2	-7,0	13,6	-5,6	-2,3	5,7
Extraordinära poster/skatter	-1,0	0,9	-0,9	0,0	2,2	-0,1	0,9	8,8	0,2	3,7
Redovisat resultat	-28,9	-21,0	-24,2	-16,1	0,8	12,0	-1,4	-15,3	-17,7	-19,4

Tabell 1

Det sammantagna driftresultatet (exklusive spelaromsättningsnetto, finansnetto samt extraordinära poster) för samtliga klubbar i Superettan uppgick till -61,4 mkr vilket är det största driftunderskottet sedan Superettan etablerades år 2000. Likt föregående år redovisas ett högt spelaromsättningsnetto (spelarrättighetsförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt netto av spelarinhyrning och uthyrning) på 35,9 mkr och noteras det lägsta redovisade resultatet sedan starten år 2000. Som framgår av tabell 2 kan det stora underskottet hänföras till fyra klubbar som tillsammans redovisar ett underskott på -40,9 mkr.

Resultat per klubb 2019, mkr

		<u>Redovisat</u> <u>resultat</u>	<u>Drift-</u> <u>resultat</u>	<u>Spelarom-</u> <u>sättning</u>	<u>Finansiellt</u>	<u>EO, skatt,</u> <u>bokslutsdisp</u>
IF Brommapojkarna		10,6	-15,6	27,1	-0,1	-0,8
Mjällby AIF		4,0	4,9	-0,8	-0,1	0,0
Varbergs BoIS FC		1,7	1,7	0,0	0,0	0,0
GAIS		0,2	-0,1	0,3	0,0	0,0
Norrby IF		0,1	-0,3	0,2	0,1	0,1
Trelleborgs FF		-0,3	-3,8	3,5	0,0	0,0
Degerfors IF		-0,4	-1,7	1,3	0,0	0,0
IK Frej Täby		-0,5	-0,9	0,4	0,0	0,0
Örgryte IS FF		-0,6	-0,4	-0,1	-0,1	0,0
Östers IF	1	-1,2	2,4	-0,1	-3,1	-0,4
IK Brage		-1,6	-2,2	0,6	0,0	0,0
Halmstad	2	-6,2	-6,8	0,5	0,0	0,1
Västerås SK FK		-8,0	-7,3	-0,8	0,1	0,0
Jönköpings Södra IF		-8,1	-9,8	2,0	-0,3	0,0
Dalkurd	3	-18,6	-21,5	1,8	1,1	0,0
Syrianska FC		Saknas	Saknas	Saknas	Saknas	Saknas
* Superettan totalt		-28,9	-61,4	35,9	-2,4	-1,0

Tabell 2

1) redovisar hela koncernen

2) redovisar HBK Elitfotboll AB

3) redovisar Dalkurd FF-koncernen inkl Dalkurd AB

Det redovisade resultaten avser klubbarnas totala resultat och vid fotbollsverksamhet i ägda bolag koncernens resultat. För klubbarna i 2019 års Superettan redovisar Östers IF hela koncernens resultat, medan Halmstad redovisar HBK Elitfotboll AB och Dalkurd redovisar Dalkurd FF-koncernen inklusive Dalkurd AB. För övriga klubbar är det föreningens resultat som är redovisat.

Under 2019 redovisade fem klubbar ett överskott och tio klubbar ett underskott, föregående år redovisade sju klubbar överskott och nio klubbar underskott. Även resultatets spridning är väldigt likt det för 2018. 2019 är det enbart två klubbar som redovisar mer än 2,0 mkr i överskott, år 2018 var det en klubb, och fyra klubbar redovisar ett underskott på 2,0 mkr eller mer båda åren.

Dalkurd redovisade störst driftunderskott -21,5 mkr, följt av IF Brommapojkarna -15,6 mkr samt Jönköpings Södra IF -9,8 mkr. IF Brommapojkarna redovisade ett stort spelaromsättningsnetto. Dalkurd hade vid ingående av år 2019 ett stort eget kapital +22,7 mkr.

Dalkurd redovisade också det största totala underskottet -18,6 mkr följt av Jönköpings Södra IF -8,1 mkr. IF Brommapojkarna redovisade det största överskottet för 2019 med 10,6 mkr.

Som framkom av tabell 1 redovisade klubbarna 2019 det högsta spelaromsättningsnettot för tioårsperioden. Det verkar därmed som att Superettan har haft en liknande utveckling som Allsvenskan där spelarrättighetsförsäljningen mer och mer blivit en del av verksamheten i klubbarna. Dock är det inte lika tydligt i Superettan då enbart en klubb, IF Brommapojkarna redovisade 75 % av det totala spelaromsättningsnettot.

Superettanklubbarnas intäkter

Totala intäkter Superettan 2010-2019, mkr

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Ordinarie drift	342	357	329	235	264	349	351	360	326	302
Spelarförsäljning	44	36	33	13	36	21	13	21	17	27
* Totalt	386	393	362	248	300	370	364	381	343	330
* Genomsnitt/fören.	25,7	24,6	22,6	15,56	18,8	23,1	22,8	23,8	21,4	20,6
* Ordin. Drift % tot	89%	91%	91%	95%	88%	94%	96%	94%	95%	92%
* Medianintäkt tot	24,6	23,2	19,4	13,8	15,5	16,7	19,2	19,0	18,7	16,2
* Tillväxttakt	-2%	9%	46%	-17%	-19%	2%	-4%	11%	4%	25%

Tabell 3

Superettanklubbarnas intäkter (exklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2019 till 386 mkr (2018: 393 mkr), dock ingår endast 15 klubbar år 2019. Observera också att vid beräkning av tillväxttakten saknas en klubb år 2019.

Att intäkterna varierar kraftigt mellan åren beror till stor del på vilka klubbar som spelar i serien respektive år. Klubbar med ambition att etablera sig i Allsvenskan påverkar därför Superettans totala ekonomi när de befinner sig i Superettan. Att intäkterna under 2010 - 2014 betydligt högre än 2015 och 2016 är direkt hänförligt till att Hammarby Fotboll AB spelade i Superettan under säsongerna 2010 - 2014, med sin stora publik så bidrog de till de ökade intäkterna. Att intäkterna sjönk under 2016 jämfört med 2015 är hänförligt till att IF Brommapojkarna och Östersund FK spelade i Superettan 2015 men inte 2016, vilka tillsammans omsatte ca 80 mkr.

2017 spelade både IF Brommapojkarna, Östers IF och Helsingborgs IF i Superettan, samtliga redovisade totalt 141,7 mkr. 2018 redovisade de tre klubbarna med högst intäkter, Helsingborgs IF, Östers IF samt Jönköping Södra IF intäkter om totalt 125,6 mkr. 2019 spelade IF Brommapojkarna i Superettan, men Syrianska FC redovisade inte sin ekonomi.

De klubbar som lämnade Superettan hade intäkter 2018 uppgående till 169,1 mkr och de som tillkom hade intäkter 2019 uppgående till 160,7 mkr, en minskning med 8,4 mkr, där dock en klubb som tillkom 2019 saknas.

Det som utmärker 2019 är dock inte att det är några få klubbar som drar upp medelintäkten. Under den tioårsperioden 2009 - 2018 har fallet aldrig varit att åtta eller fler klubbar redovisat över 20 mkr i intäkter. Av tabell 5 framgår att hela nio klubbar 2019 redovisade intäkter på över 20 mkr. Eftersom det skiljer mycket från år till år vilka klubbar som spelar i Superettan kan medianintäkten vara ett bra verktyg för att få en bra bild över intäktsutvecklingen i Superettan. Av intresse är även att det för 2019 enbart skiljer 1,1 mkr eller 4 procent mellan genomsnittsintäkten och medianintäkten, vilket även det tyder på att intäkterna är jämnt fördelade mellan klubbarna. Jämför exempelvis med år 2014, då genomsnittsintäkten var hög 23,1 mkr medan medianintäkten noterades till 16,7 mkr, en skillnad på 6,4 mkr, vilket borde innebära en större spridning mellan klubbarna. 2014 redovisade fyra klubbar intäkter över 30 mkr (2019: 9) och hela nio klubbar mindre än 20 mkr (2019: 6).

Spelarrättighetsförsäljningarna är den högsta noteringen under de senaste 10 åren för Superettan, och har nu tre år i följd varit över 30 mkr. IF Brommapojkarna står för 27,9 mkr, eller 63 % av den totala spelarrättighetsförsäljningen. År 2018 stod Jönköpings Södra IF och Athletic Eskilstuna för ca 10 mkr vardera, ca 58 % av intäkterna från spelarrättighetsförsäljning. Både i år och föregående år var dessa intäkter viktiga för att förbättra negativa driftresultat, se vidare tabell 2. Totalt kom 2019 ca 12 % av intäkterna från spelarrättighetsförsäljning (2018: 9 %).

Fördelning intäkter 2019

Intäktsjämförelse mellan åren 2019 och 2018, mkr

I denna jämförelse ingår även ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter.

	<u>2019</u>	<u>Andel</u>	<u>2018</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändr</u> <u>mkr</u>	<u>Förändring</u> <u>%</u>
Reklam & sponsring	147,2	37%	150,6	38%	-3,4	-2%
Publik & övr matchintäkter	52,2	13%	55,1	14%	-2,9	-5%
Sändningsrättigheter	43,0	12%	45,5	12%	-2,5	-5%
Övriga egna arrangemang	38,5	10%	28,2	7%	10,3	36%
Bidrag	27,5	7%	25,7	7%	1,8	7%
Övrigt	33,4	9%	51,0	13%	-17,6	-34%
* Summa drift	341,8	88%	356,7	90%	-14,9	-4%
Spelarförsäljning	44,3	12%	35,8	9%	8,5	24%
Finansiella intäkter	1,6	0%	0,8	0%	0,8	
Bokslutsdisp och övr. int	0,2	0%	1,2	1%	-1,0	
* Totalt	387,8	100%	394,5	100%	-6,6	-2%

Tabell 4

De totala intäkterna för Superettan 2019, inklusive finansiella- och extraordinära intäkter, minskade med 2 procent från föregående år. Dock ingår endast 15 klubbar år 2019.

Årets förändring i intäkterna bör jämföras med förändringen i de totala kostnaderna som varit i stort sett oförändrade (se tabell 6).

Som tidigare är reklam- och sponsringsintäkterna väldigt viktiga för klubbarna, 37 % av de totala intäkterna kommer härifrån. Publik- och övriga matchintäkter står för 13 % tätt följt av sändningsrättigheter och försäljning av spelarrättigheter som vardera står för 12% av de totala intäkterna.

Som tidigare nämnts var 2019 likt 2018 och 2017 ett bra år för försäljning av spelarrättigheter i Superettan. Spelarrättighetsförsäljningar bör även beaktas i relation till de kostnader som klubbarna haft för ersättningsspelare i form av spelarförvärvskostnader. Som framgår av tabell 6 stod förvärv av spelarrättigheter samt avskrivningar för 2 % av klubbarnas totala kostnader, se även under avsnittet Spelartransfers.

Övriga egna arrangemang har består sammantaget till cirka 23 mkr av intäkter från tre klubbar; IK Brage, Halmstad och IF Brommapojkarna.

Intäkter per klubb 2019 och 2018, mkr

I tabell 5 exkluderas ränte- och andra finansiella intäkter samt eo intäkter

	År 2019	År 2019	År 2018	År 2018
	Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	Intäkter exkl <u>spelarförs</u>	Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	Intäkter exkl <u>spelarförs</u>
IF Brommapojkarna	72,5	44,6	Allsvenskan	Allsvenskan
Östers IF	36,2	36,2	37,8	36,7
Halmstad	33,7	31,4	27,8	26,3
Trelleborgs FF	31,7	27,8	Allsvenskan	Allsvenskan
Mjällby AIF	25,7	25,6	Div 1	Div 1
Örgryte IS FF	24,9	24,4	25,7	23,0
Jönköpings Södra IF	24,7	22,0	34,2	23,9
IK Brage	24,6	23,6	24,0	23,6
GAIS	22,8	22,3	22,4	22,2
Degerfors IF	17,9	16,2	16,7	15,7
Varbergs BoIS FC	17,8	17,8	14,3	14,4
Västerås SK FK	16,8	16,8	Div 1	Div 1
Norrby IF	16,6	16,4	12,4	12,3
Dalkurd	14,0	11,0	Allsvenskan	Allsvenskan
IK Frej Täby	8,3	7,7	8,1	8,1
IFK Värnamo	Div 1	Div 1	22,3	18,8
Gefle IF FF	Div 1	Div 1	20,5	18,5
Landskrona BoIS	Div 1	Div 1	18,8	18,8
Syrianska FC	Saknas	Saknas	Div 1	Div 1
Athletic Eskilstuna	Allsvenskan	Allsvenskan	25,3	14,9
Falkenbergs FF	Allsvenskan	Allsvenskan	28,6	27,3
Helsingborgs IF	Allsvenskan	Allsvenskan	53,6	43,9
* Superettan totalt	386,1	341,8	392,5	356,7

Tabell 5

Helsingborgs IF och Östers IF rapporterar hela koncernerna. Syrianska FC har inte rapporterat sin ekonomi.

IF Brommapojkarna, med de i särklass högsta intäkterna, redovisar intäkter som är cirka 9 ggr IK Frej Täbys intäkter som återfinns längst ned i tabell 5. IF Brommapojkarnas intäkter består dock till närmare 28 mkr av intäkter från försäljningar av spelarrättigheter.

De totala intäkterna för de fyra klubbar som redovisade högst intäkter uppgick år 2019 till 174,1 mkr, vilket är 45,1 % av samtliga klubbars totala intäkter. År 2018 var motsvarande siffra 154,2 vilket var 39,3 % av samtliga klubbars totala intäkter. Även dessa siffror talar för att intäkterna är jämnare fördelade mellan klubbarna i år.

Superettanklubbarnas kostnader

Kostnadsjämförelse mellan 2019 och 2018, mkr

	<u>2019</u>	<u>Andel</u>	<u>2018</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u> <u>kk</u>	<u>Förändring</u> <u>%</u>
Personalkostnader	239,7	58%	240,9	58%	-1,2	0%
Match- & träningskostnader	57,6	14%	53,5	13%	+4,1	+8%
Administration/lokalkostnad	28,7	7%	22,2	5%	+6,5	+29%
Reklam & sponsring	13,6	3%	18,4	4%	-4,8	-26%
Övriga egna arrangemang	9,2	2%	13,5	3%	-4,3	-32%
Övrigt	47,3	11%	48,7	11%	-1,4	3%
* Summa driftkostnader	396,1	95%	397,2	95%	-1,1	0%
Spelarförvärv direkt kostnadsförda	3,7	1%	3,8	1%	-0,1	-3%
Avskrivningar balans spelarförvärv	3,0	1%	2,9	1%	+0,1	+3%
* S:a spelarförvärv & -avskr	6,7	2%	6,7	2%	0,0	0%
Övriga avskrivningar	7,1	2%	6,6	2%	+0,5	+8%
Finansiella kostnader	4,0	1%	4,5	1%	-0,5	-11%
Extraordinära poster o skatt	1,2	0%	0,3	0%	+0,9	
** Totalt	415,1	100%	415,3	100%	-0,2	0%

Tabell 6

De totala kostnaderna för superettanklubbarna inklusive finansiella- och extraordinära kostnader och kostnadsförda spelarköp/inhyrning uppgick till 415,1 mkr år 2019 (2018: 415,3 mkr), d v s i princip oförändrat, dock ingår endast de 15 klubbar som rapporterat år 2019, varför en kostnadsökning har skett 2019 jämfört med föregående år, hur stor går dock tyvärr inte att säga.

Personalkostnaderna uppgår även år 2019 till 58 % av de totala kostnaderna och ligger därmed konstant i andel av totala kostnader sedan föregående år, dock med en klubb mindre som redovisat år 2019.

Kostnader för administration och lokaler har ökat med 6,5 mkr eller 29 % sedan föregående år. Kostnaderna för reklam och sponsring har dock minskat med 4,8 mkr eller 26 %.

Posten övrigt är delvis stor för att Östers IF och Dalkurd rapporterar hela koncernen och rapporterar en stor del under posten övrigt. Östers IF:s dotterbolag bedriver uthyrning av arena, vars dotterbolag i sin tur är arenaägare.

Fördelning kostnader 2019

Spelarlönernas utveckling, 2010 - 2019, mkr

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Spelarlöner	96,2	94,3	105,3	109,5	108,0	107,8	94,7	101,8	91,5	92,5
Driftskostnader	403	397	370	260	299	339	365	386	345	339
Förändring spelarlöner	2%	-10%	-4%	1%	0%	14%	-7%	11%	-1%	20%
Spel.lönens andel av driftskostn	24%	24%	28%	42%	36%	32%	26%	26%	26%	27%

Tabell 7

Notera att det i spelarlönerna kan ingå s.k. sign-on fees till spelare, vilka ibland utbetalas i samband med att spelare tecknar kontrakt. Spelarlöner är exklusive sociala avgifter.

Spelarlöner, exklusive sociala avgifter, har ökat med två procent sedan föregående år varvid endast 15 klubbar rapporterat år 2019, att jämföra med spelarlönernas minskning i Allsvenskan som minskat med ca en procent.

Notera att de totala inrapporterade personalkostnaderna enligt förra stycket minskat med 1,2 mkr och att de inrapporterade kostnaderna för spelarlöner ökat med 1,9 mkr. Spelarlönerna redovisas exklusive sociala avgifter men sociala avgifter kan tidigare år ha ingått i underlaget för några klubbar.

Spelarlönernas andel av driftskostnaden låg 2019 på 24 % och är därmed två år i rad tillbaka på och strax under de nivåer som rådde 2010 till 2013, varvid dock endast 15 klubbar rapporterat år 2019. Mellan 2014 och 2016 var spelarlönernas andel av driftskostnaden över 30 procent.

Den genomsnittligt beräknade spelarlönen

Den genomsnittliga spelarlönen antaget 24 spelare per spelartrupp vid en 12 månaders anställning uppgick till 22 271 kr/månad under 2019 (2018: 20 454 kr/månad, korrigerad pga felredovisning). Observera att eventuella s.k. sign-on fees till spelare ingår i denna beräkning. Den grovt beräknade snittlönen för en spelare i Superettan utgör ca 24 procent (2018: 22%) av en likartat beräknad snittlön i Allsvenskan, år 2019 dock för Superettan beräknat på de 15 klubbar som rapporterat, och den klubb som inte rapporterat kom sist i tabellen och kan ha haft låga spelarlöner.

Personalkostnadernas andel av intäkterna i Superettanklubbarna

UEFA talar återkommande om att klubbarna bör ha en riktlinje att de totala personalkostnaderna inte bör överstiga 70 procent av klubbens intäkter. UEFA anser att detta nyckeltal är en indikator på ekonomisk sårbarhet i en klubb. De klubbar som ansöker om UEFA-licens, med högre personalkostnader, kan komma att granskas mer noggrant av UEFA. Detta kan komma att bli intressant för de svenska Superettanklubbar som kan komma att kvala in till UEFA:s tävlingar via Svenska Cupen. Tabell 8 visar detta förhållande för superettanklubbarna.

Personalkostnader i förhållande till intäkter

	<u>Personalkostnader/Intäkter</u>	<u>Personalkost. mkr</u>
Östers IF	50 %	18,2
IF Brommapojkarna	53 %	38,7
Halmstad	55 %	18,6
IK Brage	56 %	13,7
Mjällby AIF	56 %	14,4
GAIS	58 %	13,2
Varbergs BoIS FC	61 %	10,8
Degerfors IF	63 %	11,3
Norrby IF	64 %	9,4
Örgryte IS FF	64 %	16,0
Trelleborgs FF	67 %	21,3
IK Frej Täby	69 %	5,7
Jönköpings Södra IF	73 %	18,1
Västerås SK FK	89 %	14,9
Dalkurd	110%	15,4
Syrianska FC	Saknas	Saknas

Tabell 8

Likt föregående år ligger tre klubbar över den rekommenderade gränsen på 70 procent. Dalkurd 110 %, Västerås SK FK 90 % och Jönköpings Södra IF 73 %. Östers IF redovisar de lägsta personalkostnader i förhållande till totala intäkter, 50 %. Åtta klubbar har ett nyckeltal mellan 55 - 64 %.

Sammantaget utgjorde personalkostnaderna inklusive sociala avgifter mm ca 62 procent av de totala intäkterna (2018: 61%) för klubbarna i Superettan.

Kostnaderna per klubb 2019 och 2018, mkr

Klubb	År 2019	År 2019	År 2018	År 2018
	Kostn.inkl spelarförv.	Kostn.exkl spelarförv.	Kostn.inkl spelarförv.	Kostn.exkl spelarförv.
IF Brommapojkarna	61,0	60,2	Allsvenskan	Allsvenskan
Halmstad	40,1	38,2	37,4	34,1
Östers IF	33,9	33,8	34,6	34,6
Dalkurd	33,7	32,5	9,1	9,1
Jönköpings Södra IF	32,5	31,8	35,4	34,3
Trelleborgs FF	31,9	31,9	Allsvenskan	Allsvenskan
IK Brage	26,2	25,8	20,0	19,8
Örgryte IS FF	25,4	24,8	23,8	23,5
Västers SK FK	24,9	24,1	Div 1	Div 1
GAIS	22,7	22,4	23,9	23,6
Mjällby AIF	21,6	20,7	Div 1	Div 1
Degerfors IF	18,3	17,9	16,2	16,0
Varbergs BolS FC	16,1	16,1	13,1	13,0
Norrby IF	14,7	14,7	13,1	13,0
IK Frej Täby	8,8	8,6	12,5	12,5
Syrianska FC	Saknas	Saknas	Div 1	Div1
Helsingborgs IF	Allsvenskan	Allsvenskan	65,6	65,0
Falkenbergs FF	Allsvenskan	Allsvenskan	28,9	28,8
Athletic Eskilstuna	Allsvenskan	Allsvenskan	27,0	27,0
Gefle IF FF	Div 1	Div 1	23,3	23,2
IFK Värnamo	Div 1	Div 1	21,3	20,8
Landskrona BolS	Div 1	Div 1	18,6	18,6
* Superettan totalt	411,6	403,2	410,7	404,0

Tabell 9

I första respektive tredje kolumnen ingår respektive klubbs samtliga kostnader exklusive extraordinära poster, finansiella kostnader och skatter.

I kolumn två respektive fyra har från dessa kostnader dragits av kostnader för spelarförvärv såväl direkt i sin helhet kostnadsförda vid förvärvsåret, som kostnader från årliga avskrivningar avseende balanserade spelare samt inhyrning av spelare, vilket totalt uppgår till ca 8,4 mkr för 2019 (2018:6,7 mkr).

Likt intäkterna är spridningen stor mellan klubbarnas kostnader. IF Brommapojkarnas kostnader på 61,0 mkr sticker ut, där det ingår en omfattande ungdomsverksamhet. IK Frej Täby redovisar lägsta kostnader uppgående till 8,8 mkr.

I det tidigare avsnittet intäkter per klubb gjorde vi en jämförelse på hur mycket intäkter klubbarna som lämnade respektive tillkom Superettan bidrog med under respektive säsong. I en liknande jämförelse kan vi notera att de klubbar som lämnade Superettan hade kostnader 2018 uppgående till 184,2 mkr och de som tillkom hade kostnader 2019 uppgående till 139,4 mkr, en skillnad på 44,8 mkr (där Syrianska FC inte redovisat sin ekonomi för år 2019).

Spelartransfers

I tabellen nedan ingår endast försäljningar och förvärv, ej ut- och inhyrningar.

Spelarrättighetsförsäljningar och -förvärv år 2010 - 2019, mkr

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Spelarrättighetsförsäljning	43,2	35,9	32,0	11,9	35,5	20,5	11,9	21,5	17,2	27,4
Spelarrättighetsförvärv, kostn.förda	3,7	3,8	4,0	2,1	1,7	1,3	4,6	2,6	4,3	5,7
Spelarrättighetsförvärv, balanserade	3,0	2,9	1,4	0,0	2,5	0,0	4,4	2,0	1,2	3,5

Tabell 10

Intäkter från spelarförsäljningar varierar från år till år, vilket är rimligt. Att dra en direkt jämförelse mellan åren är svårt, då denna post baseras på hur en enskild spelare har presterat under året och vilket intresse denne har dragit till sig, samt att klubbarna eventuellt lyckas behålla sina nyckelspelare om de lyckas ta sig upp till Allsvenskan.

Årets spelarrättighetsförsäljning är den högsta siffran under den senaste tioårsperioden. IF Brommapojkarna står för 27,9 mkr och därefter Trelleborgs FF för 2,7 mkr, tillsammans cirka 71 % av hela seriens intäkter av spelarrättighetsförsäljningar. 2018 stod Athletic Eskilstuna och Jönköpings Södra IF för cirka 58 % av dessa intäkter.

De totala redovisade kostnaderna för spelarrättighetsförvärven uppgick 2019 till 6,7 mkr (2018: 6,7 mkr), varav 3,7 mkr kostnadsförts direkt och 3,0 mkr är avskrivningar på förvärv som bokförts i balansräkningen.

Förhållandet mellan intäkterna och kostnaderna för spelartransfers är stort. 2019 var förhållandet att intäkterna från rättighetsförsäljningen var drygt 6 ggr högre än kostnaderna för förvärven av spelarna. Att detta förhållande är så högt kan delvis förklaras i att klubbarna värvar spelare på free transfer (bosman) samt att klubbarna tar upp spelare från det egna ledet och ger dem chansen i A-laget, för att eventuellt kunna sälja spelarrättigheterna för dessa talanger vidare till såväl utländska klubbar som allsvenska klubbar.

Balanserat värde externa spelarförvärv Superettan år 2010 - 2019, mkr

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Bokfört spelarkapital	2,7	2,3	0,6	0,2	2,5	1,3	4,8	3,6	6,8	11,4
Antal fören. som bal. utgift.	5	4	3	2	1	6	6	7	7	7

Tabell 11

Det balanserade värdet per 31 december 2019 uppgick till 2,7 mkr (2018: 2,3 mkr), Fem klubbar balanserade spelarvärden under 2019 att jämföra med fyra klubbar 2018. Utifrån de belopp som spelarrättighetsförsäljningarna genomfördes för under 2019 talar det sammantaget för att det i Superettans klubbar finns stora dolda övervärden i form av spelarrättigheter.

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna för 2019 är således utgångspunkten vid Licensnämndens elitlicensbehandlingar inför säsongen 2021.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året skall uppnå minst noll i eget kapital. Om Licensnämnden inte bedömer att handlingsplanen är orealistisk anses klubben ha uppfyllt kriteriet för det egna kapitalet.

Om Licensnämnden bedömer att handlingsplanen är orealistisk avkrävs klubben att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8 som visar att det egna kapitalet är noll eller positivt samt en likviditetsplan som visar att föreningen kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls, och inte särskilda skäl finns för undantag, beviljas ingen licens för nästa år, vilket innebär degradering en division nästkommande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i november. Jämför nedan sammanställningen över klubbarnas egna kapital per den 31 december 2019.

Följer klubben en av Licensnämnden godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsredovisning så har klubben uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong.

Om klubben inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsredovisning fortfarande har negativt eget kapital åläggs klubben att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll och inlämna denna senast den 1 oktober, samt en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls och särskilda skäl inte finns för undantag så beviljas ingen elitlicens för nästa år, vilket innebär degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av vid Representantskapsmötet i november. Jämför nedan sammanställningen över klubbarnas egna kapital per den 31 december 2019.

Om klubben återigen i årsredovisningen redovisar negativt eget kapital, efter att man under hösten innan, beviljats elitlicens utifrån periodiserat bokslut och inlämnad likviditetsplan, har klubben att senast den 1 oktober påföljande år visa ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll, en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året samt en resultatprognos som visar att klubben kommer att redovisa ett eget kapital som är positivt eller noll per den 31 december det året.

De två ytterligare ekonomiska krav för elitlicens som finns gäller dels betalningar, dels fortsatt drift.

Per den 31 augusti får det inte finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF, annan medlemsklubb eller till utländsk klubb avseende spelarövergångar som inte kan kvittas mot fordringar, eller till professionella spelare, och i förekommande fall till klubbdirektör, economichef, medieansvarig, läkare, fysioterapeut, säkerhetsansvarig, ansvarig för tillträde till arenan för funktionshindrade, huvudtränare A-lag, assisterande tränare A-lag samt ungdomsansvarig.

Per den 1 oktober ska styrelsen intyga att klubben har ekonomiska förutsättningar att driva verksamheten hela nästkommande år.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum och/eller styrelsen inte kan intyga att klubben har förutsättningar för fortsatt drift hela nästkommande år ska elitlicens för nästkommande år inte beviljas.

Därutöver finns, för att beviljas elitlicens, krav på kompetens hos huvudtränare, säkerhetsansvarig, säkerhetsorganisation samt medicinsk undersökning av spelare.

Licenssökande kan få negativt beslut i Licensnämnden prövat i Överklagandenämnden.

Elitlicens beviljas för ett år i taget.

Se vidare Reglemente för Elitlicensen med Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se/ekonomi

Superettanklubbarnas egna kapital, redovisade resultat och soliditet 2019

	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Redovisat resultat</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Elitlicenskonskvens säsongen 2021</u>
IF Brommapojkarna	16,1	10,6	65 %	Spelar i division 1 säsongen 2020
Västerås SK FK	12,4	-8,0	71 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Dalkurd	4,1	-18,6	42 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Varbergs BoIS FC	2,0	1,7	40 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
GAIS	1,6	0,2	21 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Örgryte IS FF	1,4	-0,6	20 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Mjällby AIF	1,1	4,0	14 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Norrby IF	0,6	0,1	27 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Degerfors IF	0,5	-0,4	12 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Halmstad	0,3	-6,2	1 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Trelleborgs FF	0,2	-0,3	2 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
IK Brage	-0,6	-1,6	Neg EK	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Östers IF	-1,0	-1,2	Neg EK	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
IK Frej Täby	-1,4	-0,5	Neg EK	Spelar i division 1 säsongen 2021
Jönköpings Södra IF	-3,7	-8,1	Neg EK	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Syrianska FC	Saknas	Saknas	Saknas	Spelar i division 1 säsongen 2020
* Totalt	33,5	-28,9		

Tabell 12

Under 2019 redovisade Superettan totalt ett samlat eget kapital uppgående till + 33,5 mkr. (2018: 8,7 mkr). Det egna kapitalet har ökat jämfört med föregående år.

Av femton klubbar redovisade fyra klubbar ett negativt eget kapital uppgående till sammantaget -6,7 mkr, att jämföra med fyra 2018 med ett sammantaget negativt eget kapital -7,8 mkr.

IK Frej Täby redovisade negativa egna kapital, dock spelar klubben i division 1 säsongen 2020 och omfattas inte av detta elitlicenskrav för 2021.

Jönköpings Södra IF, IK Brage och Östers IF har lämnat in en handlingsplan för att återställa det egna kapitalet till minst noll vid innevarande års utgång, vilken har godkänts av licensnämnden.

Utöver de fyra klubbar som redovisade negativt eget kapital har två klubbar en soliditet (justerat eget kapital/totala tillgångar) på under 10 %. Halmstad 1 % och Trelleborgs FF 2 %. Samtliga av dessa klubbar måste vända 2019 års negativa resultat för att inte redovisa negativt eget kapital 2020. Två av dessa klubbar, Halmstad och Jönköpings Södra samt förstas Dalkurd har ett gediget jobb under 2020 för att vända resultatet och kunna bibehålla det positiva egna kapitalet.

Västerås SK FK har Superettans högsta soliditet uppgående till 71 %, följt av IF Brommapojkarna 65 %.

Det bör även noteras att enbart fem klubbar balanserar spelarvärden, till ett totalt värde av 2,7 mkr och att det därmed finns dolda spelarvärden i många av klubbarna.

För de till år 2020 års Superettan nyuppflyttade klubbar eller nedflyttade från Allsvenskan var det egna kapitalet och elitlicensförutsättningarna enligt nedan.

Ljungskile SK	1,2 mkr	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
GIF Sundsvall	0,7 mkr	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Athletic Eskilstuna	0,0 mkr	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2021
Umeå FC	-0,3 mkr	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Akropolis FC	-1,2 mkr	Ska upprätta periodiserat bokslut per 31 aug

Tabell 13

Akropolis FC har att lämna in ett periodiserat bokslut per 31 augusti 2020 samt en prognos för helårsbokslutet 2020 för att visa att det egna kapitalet kan återställas till minst noll vid 2020 års utgång.

Under hösten går Licensnämnden igenom de inlämnade periodiserade boksluten samt övriga kriterier, rörande samtliga klubbar, som ska uppfyllas för att kunna ge slutlig licens inför nästkommande säsong. Samtliga klubbar som medverkar i Superettan 2020 har under våren fått ett delbeslut, beträffande elitlicens inför säsongen 2021.

Superettanklubbarnas konsolideringsgrad 2019

Genom att ställa klubbarnas eget kapital i förhållande till de totala personalkostnaderna kan klubbarnas konsolideringsgrad beräknas. Denna visar hur sårbar en klubb är om intäkterna minskar och kostnaderna för den viktigaste tillgången, personalen, tvingas finansieras av det egna kapitalet. En hög konsolideringsgrad innebär en låg sårbarhet vid intäktsbortfall och omvänt, en låg konsolideringsgrad innebär en hög sårbarhet vid intäktsbortfall.

En tumregel, som t ex Riksidrottsförbundets specialförbund verkar efter, är att det egna kapitalet bör kunna täcka minst ett halvårs personalkostnader. Detta innebär i så fall att konsolideringsgraden bör vara runt 50 procent.

Konsolideringsgrad 2019

	<u>Konsolideringsgrad</u>	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Tot personalkostnader</u>
Västerås SK FK	83 %	12,4	14,9
IF Brommapojkarna	42 %	16,1	38,7
Dalkurd	27 %	4,1	15,4
Varbergs BoIS	19 %	2,0	10,8
GAIS	12 %	1,6	13,2
Örgryte IS FF	9 %	1,4	16,0
Mjällby AIF	8 %	1,1	14,4
Norrby IF	6 %	0,6	9,4
Degerfors IF	4 %	0,5	11,3
Halmstad	2 %	0,3	18,6
Trelleborgs FF	1 %	0,2	21,3
IK Brage	Negativ	-0,6	13,7
Östers IF	Negativ	-1,0	18,2
IK Frej Täby	Negativ	-1,4	5,7
Jönköpings Södra IF	Negativ	-3,7	18,1
Syrianska FC	Saknas	Saknas	Saknas
		33,5	239,7

Tabell 14

Endast Västerås SK FK klarar kravet på en konsolideringsgrad på 50 procent. Elva klubbar av femton har en konsolideringsgrad på mindre än 10 %, I allsvenskan är det sju klubbar som har en konsolideringsgrad på mindre än 10%. Sammantaget visar detta på större sårbarhet för Superettanklubbarna vid intäktsbortfall.

Noteras bör dock göras att det sannolikt finns dolda värden i spelarrättigheter i flera av klubbarna.

Klubbarnas kostnader och tabellposition 2019

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
IF Brommapojkarna	61,0	15
Halmstad	40,1	6
Östers IF	33,9	13
Dalkurd	33,7	8
Jönköpings Södra IF	32,5	4
Trelleborgs FF	31,9	11
IK Brage	26,2	3
Örgryte IS FF	25,4	7
Västerås SK FK	24,9	10
GAIS	22,7	12
Mjällby AIF	21,6	1
Degerfors IF	18,3	5
Varbergs BoIS FC	16,1	2
Norrby IF	14,7	9
IK Frej Täby	8,8	14
Syrianska FC	Saknas	16

Tabell 15

Tabell 15 visar klubbarnas rangordning efter kostnader samt deras tabellposition. IF Brommapojkarna redovisar klart högst kostnader men där ingår en mycket stor ungdomsverksamhet, varför jämförelsen mellan kostnadsrankning och tabellposition inte ger en rättvisande bild av klubbens prestation år 2019.

IF Frej Täby klarade inte kvalspelet utan fick lämna Superettan. Den sist i serietabellen placerade klubben Syrianska FC saknas uppgift för.

Tre klubbar med kostnader lägre än mediankostnaden hamnar på övre halvan av tabellen.

De till Allsvenskan uppflyttade Mjällby AIF och Varbergs BoIS FC utmärker sig genom att ha en elfte respektive trettondeplats i kostnadsrankingen.

Nedlagda kostnader spelar en stor roll, i alla fall på lång sikt och om allt i övrigt i förutsättningarna är likartat, men det är inte enbart detta som avgör om en klubb ska nå en bra tabellposition.

Anledningen till att även klubbar med mindre ekonomier kan tävla om bra tabellpositioner har flera orsaker, bland annat att scoutingverksamheten har funkat väldigt bra och därmed lyckats hitta bra spelare till en mindre kostnad, samt att man har andra metoder att arbeta efter som är bättre än övriga klubbar.